

СТАНОВИЩЕ

за присъждане на научно-образователна степен „Доктор“

по професионално направление 1.2. Педагогика, научна област „Теория на възпитанието и дидактика“

на Алиша Павлова, научен ръководител : Доц. д-р Траян Попков

от Проф. д-р Радка Василева

относно дисертационен труд на тема: НАУЧНО– ПОПУЛЯРНАТА ПЕДАГОГИКА КАТО СРЕДА ЗА АЛТЕРНАТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПРАКТИКА

Представения дисертационен труд и документи от докторант Алиша Павлова отговарят на изискванията за публична защита. Всички отделни техни атрибути формират цялостната документация в нейната пълнота. Публикувани и представени за становище са четири статии по теми, свързани с дисертационното изследване.

Представената дисертационна теза приемам за отговаряща на обичайните стандарти в научната общност за дисертабилност, заради проблематичното и лавинообразното нарастване на научно–популярна литература не само в областта на педагогиката, а във всички области на научното знание и нарастващата необходимост за нейното диференцирано интегриране за професионално–педагогически цели.

В представения труд Алиша Павлова е направила сполучлив , авторски нюансиран опит да представи, анализира и концептуализира този своеобразен „бум“ както на книжния пазар, така и в интернет средата за целите на обучението. Задачата е получила своето сполучливо педагогическо обосноваване чрез прилагане на селекция на присъстващите в социалното и научно пространство продукти на научно–популярна литература като са представени класифицирани от автора по определени от него и избрани автори критерии в съдържателно , процесно и инструментално отношение. Тази диференцирана селекция е избрана, за да може да бъде решена изследователската задача в рамките на едно изследване. Като резултат са представени три компонента – определяне на същността на научно– популярната педагогика, сферите в които тя се позиционира и особеностите при прилагането ѝ от учителите. Определям тази структура като подходяща за едно подобно изследване.

В първата част са представени сериозните теоретични конструкти, върху които ще се изгради впоследствие и като проучвателен проект изследването. Това умение за формулиране на работни понятия и за интегритет в теоретико–приложен план проличава още в началото и показва, че докторантът може да се справя със сложни теоретико–приложни задачи, каквито са типични за съвременните изследователи. Подбрани са няколко водещи автора, които със своята авторитетност дават форуми за развитие на интерпретации на техни идеи в популярен вид за т.нар. масов и професионален читател. Моето лично мнение е, че някои от тях не допринасят особено много за изследването в качеството им на водещи автори като Макаренко и Сухомлински, но това все пак е авторов избор и го приемам във функцията му на особена изследователска база, която авторът е предпочел.

Изясняването на понятието за научно–популярна педагогика и неговото екстраполиране за приложни цели е направено коректно, без претенцията за изчерпателност, поради невъзможността да се направи комплексен анализ на същността на научно–популярните четива като литературни произведения, източници на нестандартни знания, учебни помагала, философски съчинения или авторови прозрения в областта на науката, културата, бизнеса и различни други области. Очертани са сфери в педагогиката, в които могат да бъдат регистрирани най–различни произведения, които могат да се регистрират като научно–популярна педагогика. В тази част докторантът демонстрира умения да се насочи към стратегически и приложно важните области, в които интуитивно би се насочил и учителят, за да обогати своята работа с алтернативни практики. Изследването е позиционирано в две части. Прави добро впечатление това, че в първата част за изследвани учители, които не са специално подбрани, а във втората е направен подбор на учители, които работят в специфични области и в дълбинно интервю споделят своя опит с научно–популярна педагогика, която те самите са избрали за приложение. И двата изследователски инструмента са създадени от докторанта в рамките на дисертационната работа. Прави впечатление, че тези две части взаимно се обогатяват и техният синтез води изследователя към изводи, които са научно аргументирани и могат да послужат като база за следващи изследвания, които да са качествени и да отразят повече детайли, особености и апробационни проблеми. Анализът направен от докторанта показва, че владее изследователските инструменти на високо ниво, може да прозре в резултатите и да формулира релевантни изводи, които са очертали една сложна картина на едновременно приемане и апробиране на идеи от научно–популярната

педагогика , но и на тяхното критично проектиране в индивидуалната педагогическа практика, зависима от контекста, културата на организацията и очакванията на обществото.

Препоръки към дисертацията:

1. Дисертацията би спечелила, ако се подобри графичния дизайн в представянето ѝ. Липсват всякакви графични визуализации, които са стандарт за подобни разработки. Още повече, че именно научно–популярната педагогика ярко демонстрира това в успешното си публично представяне– картинни изображения, фотографии, интерактивност чрез QR кодове и много други арт и графични атрибути. Визуализацията ще направи текста изясняващ, атрактивен и четивен.

2. При евентуално публично представяне на текстове от дисертацията бих препоръчала да се внимава с някои пропагандно звучащи определения като това за наличието на руски опит, руски проекти и руска практика, които са споменати на много места в текста. Научната педагогика се придържа към цитирането на конкретни автори, школи, подходи или ориентации, които в различните страни се използват от различни теоретици и практики.

Изводи и становище:

1. Дисертацията в съдържателно, процесуално и изследователско отношение е коректно представена, добре структурирана и поставя тази проблематика в изследователска област, която ще бъде още по –детайлно наблюдавана, проучвана и използвана в бъдеще.

2. Приемам като релевантни на осъщественото теоретично и приложно изследване приносите, които са формулирани от докторанта . Бих ги определила още и като:

- разкриване и доказване на съществени страни и характеристики на актуален и значим за педагогическата наука проблем свързан с анализа и приложението на идеи, произтичащи от научно–популярната педагогика в практиката на училищното обучение.

- формулиране на идеи, идващи като споделяне от учителите за създаване на нови приложни подходи, интегриращи знания и умения в областта на научно–популярната педагогика;

- нови знания по третираните научни проблеми;

- очертаване на възможности за създаване на оригинално научно и учебно съдържание.

Научните приноси на докторант Алиша Павлова в труда ѝ са в професионалното направление 1.2. Педагогика, научна област „Теория на възпитанието и дидактика“

Те са получени в резултат от концептуализация на проведените от кандидата теоретични и приложни изследвания и могат да се открият в представените за становище научни публикации.

Заключение и предложение

Цялостното запознаване с дисертационния труд и с научно-приложната дейност на Алиша Павлова дава основание да бъдат направени следните заключения:

- Организира и ефективно провежда възложената академична и дисертационна дейност;
- Успешно реализира научни и приложни изследвания в областта на педагогиката.

С оглед на изследователските качества на кандидата, демонстрирания теоретико–изследователски и професионален опит, оценявам положително дисертационния труд на Алиша Павлова и предлагам да ѝ бъде присъдена научно-образователна степен „Доктор“ по професионално направление 1.2. Педагогика, научна област „Теория на възпитанието и дидактика“

Становище от :.....

Проф. д-р Радка Василева

СУ „Св. Климент Охридски“

Факултет по Педагогика

Doctoral Thesis Evaluation Report

For awarding the educational and scientific degree of “Doctor”

In the professional direction of 1.2. Education, in the scientific field of Theory of Education
and Didactics

PhD Candidate: Alisha Pavlova,

Academic Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Trayan Popkochev,

Reviewer: Prof. Dr. Radka Vassileva

Doctoral Thesis Title: Science-Fiction Education as an Alternative Education Practice
Environment

The submitted dissertation and supporting documents by the doctoral candidate Alisha Pavlova comply with the public viva requirements. All their attributes constitute the complete documentation. Four articles on topics related to the subject of the doctoral study are published and submitted for evaluation.

I herewith consider the presented dissertation thesis compliant with the scientific standards of dissertability, due to the problematic and avalanche-like increase in science-fiction literature, not only in the field of education but in all areas of scientific knowledge, and the growing necessity for its differentiated integration for professional educational purposes.

The thesis submitted by Alisha Pavlova constitutes a successful, original, and nuanced attempt to present, analyze, and conceptualize the distinct boom taking place both in the traditional book market and on the Internet for educational purposes. The task has been successfully adopted in education through the implementation of specific science-fiction literature products available in the social and scientific space, categorized by the author according to original criteria focused on content, process, and instrument. The differentiated selection serves to solve the research problem within a single study. Three components are elicited as a result: defining the essence of science-fiction education, the spheres in which it is situated, and the specifics that teachers encounter in the process of its application. I consider this structure adequate in the light of the current study.

The first part presents the strict theoretical constructs underpinning the subsequent study as a research project. The candidate's skill in concept formulation and integrity in theory and implementation are evident from the very beginning of the work and demonstrate the PhD candidate's capacity to manage complex theoretical and applied problems typical of modern research scientists. A number of leading authors are selected whose authority opens forums for the interpretation and development of their ideas for both lay and expert readers. In my opinion, some of them do not contribute specifically to the present study in terms of their leading-author quality, such as Makarenko and Suhomlinski. Yet, this is the author's choice, and I accept it in its function as a distinct research foundation subject to the author's preference.

Elucidating the notion of science-fiction education and extrapolating it for applied purposes is conducted correctly, without claiming exhaustiveness due to the impossibility of making a complex analysis of the essence of science-fiction materials as literary works, sources of non-standard knowledge, textbooks, philosophical compositions or original insights in the fields of science, culture, business, and other areas. The thesis outlines spheres in education where various works may be identified as science-fiction education. In this part, the doctoral candidate demonstrates the skills to work in areas of strategic and applied importance that a teacher would intuitively pursue to enrich their work with alternative practices. The study is positioned into two parts. It is impressive that the first part studies a random selection of teachers, whereas the second part studies teachers who specialize in certain areas and share, in in-depth interviews, their experiences of using science-fiction education as a purposeful methodological choice. Both research instruments are designed and developed by the doctoral candidate as part of their dissertation work. It is worth noting that the two parts mutually enrich each other, and their synthesis leads the researcher to conclusions that are scientifically grounded and may serve as a basis for future research, which is qualitative in nature and reflects more detailed, specific features and approbation problems. The analysis performed by the doctoral candidate demonstrates a high level of mastery of research instruments, an ability to see through the results and formulate relevant conclusions, drawing a complicated picture of simultaneous acceptance and approbation of science-fiction pedagogical ideas, but also of their critical projection into individual pedagogical practice dependent on context, culture, and social expectations.

Recommendations:

1. The dissertation would benefit from a change in its graphic design presentation. It lacks any graphic illustrations, a standard for this type of work. Further, it is precisely the science-fiction

education that clearly demonstrates this in its public presentation – through images, photographs, QR code interactivity, and other art and graphic elements. Visualization would make the text more lucid, attractive, and readable.

2. In a future public presentation of texts from the thesis, I would recommend caution regarding some propagandist-like categorizations such as Russian experience, Russian projects and Russian practice, which occur multiple times throughout the text. The science of education adheres to the citation of specific authors, schools, approaches and orientations, which in the different countries are used by different theorists and practitioners.

Conclusion and Evaluation:

1. The dissertation thesis in terms of its content, procedure, and research aspects is correctly presented, well structured, and poses the problem in a research field subject to a more detailed observation, research, and implementation in the future.

2. I accept as relevant to the required level of theoretical and applied research, the contributions formulated by the doctoral candidate. In addition, I would determine them as follows:

- Identifying and proving important aspects and characteristics of a relevant and significant for the science of education problem regarding the analysis and application of ideas ensuing from science-fiction education in school teaching and learning practice;
- Idea formulation ensuing from shared teacher experience in creating new applied approaches, integrating knowledge and skills in the area of science-fiction education;
- New knowledge in the scientific problems of study;
- Outlining possibilities for the creation of original scientific and learning content.

The scientific contributions in Alisha Pavlova's doctoral thesis are within the professional direction of 1.2. Education, in the scientific field of Theory of Education and Didactics.

They result from the candidate's conceptualization of theoretical and applied studies and are presented in the scientific publications submitted for evaluation.

Conclusion and Proposal:

The comprehensive reading of Alisha Pavlova's dissertation and applied scientific activities provides grounds for drawing the following conclusions:

- The candidate organizes and effectively conducts the assigned academic and dissertation activity;
- The candidate successfully conducts scientific and applied research studies in the area of education.

Considering the doctoral candidate's researcher characteristics, the theoretical and research, and professional experience, I hereby give a positive evaluation of Alisha Pavlova's dissertational work and propose that she be awarded the scientific educational degree of "Doctor" in the professional direction of 1.2. Education, scientific field of Theory of Education and Didactics.

Reviewer: _____

Prof. Dr. Radka Vassileva

Sofia University "St. Kliment Ohridski"

Faculty of Education